

TRANSMISJE SPRZEDAŻOWE – CZY WARTO?

O live commerce, czyli sprzedaży w trakcie transmisji na żywo, mówi się, że stanowią odpowiednik telezakupów XXI wieku. W czym tkwi fenomen tej formy wyjścia do klientów, na co powinni zwracać uwagę konsumenci i jak te kwestie regulują przepisy prawne?

Historia nowego trendu

Sprzedaż w trakcie transmisji zrodziła się najprawdopodobniej na rynku azjatyckim w 2014 r., jednak nie od razu zyskała popularność w Polsce. Dopiero sytuacja związana z wybuchem pandemii nadała dynamiki w rozwoju live commerce. Polscy przedsiębiorcy zaczęli sięgać wówczas po tę formę sprzedaży w trakcie obostrzeń, kiedy byli zmuszeni do wstrzymania sprzedaży stacjonarnej. Szczególnie małe sklepy, często z odzieżą używaną, próbowały wyjść w ten sposób do klienta za pośrednictwem mediów społecznościowych, aby przetrwać trudny dla nich czas.

Czym jest live commerce?

Live commerce polega na prezentacji produktów podczas transmisji na żywo na platformach cyfrowych z możliwością ich natychmiastowego zakupu przez uczestników. Najczęściej w tej formie sprzedawane są ubrania, ale także kosmetyki, akcesoria, elektronika, meble i artykuły wyposażenia wnętrz. Transmisje sprzedażowe zazwyczaj są kojarzone z Facebookiem, ale są również z powodzeniem prowadzone na innych mediach społecznościowych, takich jak Instagram, czy Tik-Tok. W ostatnim czasie zaczęły pojawiać się dedykowane platformy oferujące zaplecze techniczne dla transmisji sprzedażowych. Innymi nazwami tego zjawiska jest livestream shopping, livestream e-commerce, e-commerce na żywo, shopstream.

Na czym polega fenomen transmisji sprzedażowych?

Sprzedaż w trakcie transmisji wiąże się z mniejszymi kosztami prowadzenia działalności niż chociażby tradycyjnego sklepu internetowego. Przedsiębiorcy nie muszą zapewniać i utrzymywać strony internetowej, gdzie taki sklep byłby osadzony, nie ma potrzeby aktualizacji ofert, tworzenia opisów i zdjęć oferowanych produktów. Na dobrą sprawę wystarczy urządzenie z dostępem do Internetu, konto w mediach społecznościowych i trochę charyzmy, aby móc sprzedawać w trakcie transmisji na żywo. Kolejną istotną kwestią jest aspekt psychologiczny. Konsumenty są bardziej skłonni kupić przedmiot, który widzą na żywo, a obecność sprzedawcy/prezentującego dodaje autentyczności i wzbudza ich zaufanie. Najczęściej transmisja przybiera postać towarzyskiego spotkania - prezentujący zwraca się bezpośrednio do uczestników transmisji, pyta o ich samopoczucie, opowiada, co się w ostatnim czasie u niego wydarzyło, następnie pokazuje produkty, opisuje je i często w przypadku odzieży - przymierza, aby pokazać, jak wyglądają po założeniu. Uczestnicy mogą na bieżąco dopytywać o szczegóły towarów. Elementem, który nierzadko pojawia się w trakcie transmisji sprzedażowych jest „uciekająca oferta”. Zazwyczaj prezentujący informuje uczestników, że zostały ostatnie sztuki danego produktu, a świadomość, że w każdej chwili ktoś może nas ubiec w zakupie sprzyja podejmowaniu emocjonalnych i spontanicznych decyzji zakupowych. Nie bez znaczenia pozostaje również to, że transmisje sprzedażowe są często prowadzone wieczorem, kiedy potencjalni kupujący są już po pracy i w czasie wolnym mogą wziąć w niej udział z praktycznie każdego miejsca.

Czy transmisje sprzedażowe są legalne?

W polskim prawie nie istnieją przepisy, które zakazywałyby prowadzenia sprzedaży w formie transmisji sprzedażowych. Ograniczenia mogą wynikać z regulaminów serwisów społecznościowych, gdzie takie transmisje są prowadzone – przykładowo w zakresie dopuszczalności sprzedaży zwierząt czy produktów dla osób dorosłych. Ewentualne wątpliwości prawne, które narastają wokół live commerce są związane z praktyką przedsiębiorców, którzy nie respektują przepisów konsumenckich. Warto w tym miejscu podkreślić, że w ujęciu prawnym taka sprzedaż kierowana do konsumentów stanowi sprzedaż na odległość, którą reguluje ustawa o prawa konsumenta. Oznacza to, że przedsiębiorca prowadzący sprzedaż w trakcie transmisji powinien, podobnie jak w przypadku tradycyjnego sklepu internetowego, **udostępniać regulamin sprzedaży**. Dokument powinien spełniać szereg obowiązków informacyjnych wynikających z prawa konsumenckiego, w szczególności pełną nazwę i dane przedsiębiorcy, zasady zawierania umów, warunki, terminy i sposoby dostaw i płatności, sposoby składania reklamacji i informacje związane z prawem do odstąpienia od umowy zawartej na odległość.

Prawo do odstąpienia od umowy

Konsumenty, którzy zawarli umowę w trakcie transmisji sprzedażowej mogą odstąpić od umowy na takich samych zasadach, jak w przypadku pozostałych umów zawartych na odległość. W terminie 14 dni od otrzymania przesyłki mają prawo złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy bez podawania przyczyny. W przypadku gdy przedsiębiorca nie poinformował konsumenta o przysługującym mu prawie do odstąpienia od umowy wcześniej wskazany termin ulega wydłużeniu o 12 miesięcy.

Ochrona danych osobowych

Warto wspomnieć, że przedsiębiorcy rynku live commerce muszą również spełnić obowiązki wynikające z RODO, co wiąże się z zapewnieniem polityki prywatności. Sprzedawca w tym przypadku jest administratorem danych osobowych i odpowiada za przetwarzanie danych swoich klientów.

Zawarcie umowy

Istotną kwestią zarówno dla sprzedawcy, jak i konsumentów jest określenie, kiedy w trakcie transmisji sprzedaży dochodzi do zawarcia umowy, ponieważ wówczas powstają obowiązki związane z jej wykonaniem. Co do zasady wystąpienie sprzedawcy, prezentującego produkt i podanie jego ceny można traktować jako złożenie oferty w rozumieniu przepisów. Wówczas komentarz uczestnika o treści „Kupuję!”, „Biorę to” itp. odczytywany będzie za przyjęcie tej oferty, co skutkuje zawarciem umowy. Od tego momentu sprzedawca ma obowiązek wydać kupującemu zakupiony towar, a konsument ma obowiązek zapłacić za zakup. Sprzedawcy mogą „przenieść” moment zawarcia umowy, jeżeli zastrzegą, że ich wystąpienie nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, a jest jedynie zaproszeniem do zawarcia umowy. Taka informacja powinna się pojawić jeszcze przed rozpoczęciem transmisji. Dodatkowo sprzedawca powinien udostępnić regulamin sprzedaży, gdzie umieści szczegółowy opis warunków uczestnictwa w transmisji. Link do regulaminu powinien się również znaleźć w opisie postu transmisji, tak aby spontanicznie dołączający do transmisji klienci mogli w łatwy sposób zapoznać się z jego treścią. W takiej sytuacji interpretując przepisy należy założyć, że transmisja jest jedynie zaproszeniem do zawarcia umowy. Wówczas komentarze konsumentów będą traktowane jako wyrażenie chęci dokonania zakupu, czyli w takiej sytuacji ofertę składa konsument, która nie jest dla sprzedawcy wiążąca. Zawarcie umowy nastąpi wtedy dopiero, gdy sprzedawca zgłosi się do konsumenta po zakończeniu transmisji, potwierdzi chęci zawarcia umowy i uzgodni szczegółowe warunki zawarcia umowy.

Podsumowanie

Transmisje sprzedażowe bez wątpienia statuują nowy wymiar zakupów online, który pozwala tworzyć kanał zakupowy będący hybrydą platformy e-commerce i zbudowanej sieci społecznościowej. Nowa forma sprzedaży cieszy się popularnością nie tylko wśród młodych kupujących, ponieważ srebni konsumenci radzą sobie w Internecie coraz lepiej i oni również chętnie korzystają z tej możliwości zakupów. Podobnie jak w przypadku każdej innej formy sprzedaży musimy zachować ostrożność i kierować się zasadą ograniczonego zaufania. Przed zakupem sprawdźmy informacje o sprzedawcy, dane kontaktowe, zweryfikujmy, czy udostępniony został regulamin, jakie są formy i terminy dostawy oraz sprawdźmy recenzje innych konsumentów o przebiegu transakcji z danym przedsiębiorcą.